

Asociația
PRO REFUGIU

Financed by the Justice Programme of the European Union

JUSTICE FOR WOMEN – Towards a more effective rights protection and access to judicial procedures for victims of crimes

**NATIONAL EXPERTS WORKING GROUP
21 MARCH 2019, BUCHAREST, ROMANIA**

Speaker Alina Petronela Moșneagu

This publication has been produced with the financial support of the Justice Programme of the European Union. The contents of the publication are the sole responsibility of the author and can in no way be taken to reflect the views of the European Commission.

JUSTICE FOR WOMEN

Cadrul legislativ privind drepturile femeilor victime ale infracțiunilor de violență

- Codul penal și Codul de procedură penală
- **Legea nr. 217/2003, cu modificările ulterioare**
- Legea nr. 211/2004, Legea nr. 678/2001

- Cadrul legislativ corespunde reglementărilor internaționale (**Convenția de la Istanbul**, ratificată de România în 2016; **Directiva 2012/29/UE** a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 de stabilire a unor norme minime privind drepturile, sprijinirea și protecția victimelor criminalității și de înlocuire a Deciziei-cadru 2001/220/JAI a Consiliului)

JUSTICE FOR WOMEN

Cadrul legislativ privind drepturile femeilor victime ale infracțiunilor de violență

- Dreptul la informare
- Dreptul la asistență juridică și reprezentare
- Dreptul de a nu coopera cu organele în drept
- Dreptul la protecția vieții private și a siguranței
- Dreptul la protejarea integrității fizice

JUSTICE FOR WOMEN

Cadrul legislativ privind drepturile femeilor victime ale infracțiunilor de violență

Dreptul la informare

**dreptul să primească, în limba pe care o înțeleg, informații cu privire la procedurile judiciare și administrative aplicabile*

**art. 43 din Legea nr. 678/2001.*

**Art. 4 din Legea nr. 211/2004 privind unele măsuri pentru asigurarea protecției victimelor infracțiunilor*

**Art. 81 C.p.p. – persoana vătămată are dreptul de a fi informată cu privire la drepturile sale*

JUSTICE FOR WOMEN

Cadrul legislativ privind drepturile femeilor victime ale infracțiunilor de violență

Dreptul la asistență juridică și reprezentare

- * Doar victimele traficului de persoane au dreptul la asistență juridică obligatorie pentru a putea să își exercite drepturile în cadrul procedurilor penale prevăzute de lege, în toate fazele procesului penal (art. 43 și art. 44 din Legea nr. 678/2001);
- * **Asistența juridică obligatorie și asistența juridică gratuită (cap. IV din Legea nr. 211/2004); asistența juridică extrajudiciară**
- * Persoana vătămată minoră
- * Existența intereselor contrarii

JUSTICE FOR WOMEN

Cadrul legislativ privind drepturile femeilor victime ale infracțiunilor de violență

Dreptul de a nu coopera cu organele în drept

- * Este recunoscut victimei traficului de persoane **indiferent dacă participă sau nu în procesul penal în calitate de persoană vătămată** (art. 2 lit. c din Legea nr. 678/2001).
- * Art. 81 alin. 2 C.p.p. persoana care a suferit o vătămare fizică, materială sau morală printr-o faptă penală pentru care acțiunea penală se pune în mișcare din oficiu poate să nu participe la procesul penal, fiind necesar să înștiințeze organul judiciar, care, dacă apreciază necesar, o va putea audia în calitate de **martor**.
- * Art. 28 din Legea nr. 217/2003 - victima violenței domestice poate renunța la judecarea cererii privind ordinul de protecție în cazurile în care cererea a fost introdusă în numele său de procuror sau alte persoane abilitate de lege

*Consecințele refuzului de a coopera

JUSTICE FOR WOMEN

Cadrul legislativ privind drepturile femeilor victime ale infracțiunilor de violență

Dreptul la protecția vieții private și a siguranței

*Prevenirea victimizării secundare

*Publicitatea procedurilor judiciare

-art. 24 - **ședințele de judecată** în cauzele privind infracțiunea de trafic de minori (art. 211 C.pen.) și de pornografie infantilă (art. 374 C.pen.) **sunt nepublice**

-art. 25 - la judecarea infracțiunilor de trafic de persoane (art. 210 C.pen.) și facilitare a șederii ilegale în România (art. 264 C.pen.) la cererea persoanei vătămate, **instanța poate declara ședința nepublică**

- art. 322 C.p.p.

*Dreptul la protecția datelor cu caracter personal – anonimizarea datelor privind victimele infracțiunilor de violență

JUSTICE FOR WOMEN

Cadrul legislativ privind drepturile femeilor victime ale infracțiunilor de violență

Dreptul la protejarea integrității fizice

- Asistența medicală pentru victimele infracțiunilor de violență;
- Examinare medico-legală (în cursul urmăririi penale)
- Expertiza medico-legală (art. 172 C.p.p.), noua expertiză sau suplimentul de expertiză;
- Accesul la actele medicale din dosar – datele privitoare la starea de sănătate sunt considerate „date sensibile,, și beneficiază de o protecție sporită

JUSTICE FOR WOMEN

Ordinul de protecție

- **Ordinul de protecție (OP)** - măsură de protecție luată în condițiile legii la cererea persoanei a cărei viață, integritate fizică sau psihică ori libertate este pusă în pericol printr-un act de violență (incluzând aici nu doar violența fizică și verbală, ci și violența psihologică, violența sexuală, economică, socială, respectiv spirituală) din partea unui membru al familiei.
- **Membru de familie** - viziune europeană cu privire la această noțiune; nu se limitează la existența unei relații oficiale între victimă și agresor (soț/soție)
- **Emitere** - în cel mult 72 de ore de la sesizare de către instanța civilă (judecătoria în a cărei rază teritorială își are domiciliul sau reședința victima) pentru o durată maximă de 6 luni.

JUSTICE FOR WOMEN

Ordinul de protecție

* Măsuri ce pot fi dispuse prin OP:

- * evacuarea temporară a agresorului din locuința familiei;
- * reintegrarea victimei și, după caz, a copiilor, în locuința familiei;
- * limitarea dreptului de folosință al agresorului numai asupra unei părți a locuinței;
- * cazarea/plasarea victimei, cu acordul acesteia, și, după caz, a copiilor, într-un centru de asistență;
- * obligarea agresorului la păstrarea unei distanțe minime determinate față de victimă, față de membrii familiei acesteia, ori față de reședința, locul de muncă sau unitatea de învățământ a persoanei protejate;
- * obligarea agresorului de a purta permanent un sistem electronic de supraveghere;
- * interzicerea oricărui contact cu victima;
- * obligarea agresorului de a preda poliției armele deținute;
- * încredințarea copiilor minori sau stabilirea reședinței acestora.

JUSTICE FOR WOMEN

Ordinul de protecție provizoriu

- * **Ordinul de protecție provizoriu (OPP)**
- * introdus în legislația română în anul 2018;
- * diferit de ordinul de protecție (reglementat din anul 2012), fiind practic un instrument complementar ordinului de protecție;
- * se emite atunci când se constată că există un risc iminent ca viața, integritatea fizică ori libertatea unei persoane să fie pusă în pericol printr-un act de violență domestică, în scopul diminuării acestui risc.

JUSTICE FOR WOMEN

Ordinul de protecție provizoriu

- * OPP se emite de către polițist, de îndată, cu caracter executoriu, având valabilitate de 5 zile (respectiv 120 de ore), cu posibilitate de prelungire până la emiterea OP.
- * Confirmare - procuror în 48 de ore, pe baza declarațiilor și a probelor strânse de către polițist.
- * Ulterior, procurorul are obligația de a transmite OPP împreună cu toate dovezile existente la dosar către judecător, care emite OP în procedură urgentă
- * OPP poate fi contestat, dar formularea unei căi de atac nu împiedică punerea în executare.

JUSTICE FOR WOMEN

OP și OPP

- Respectarea OPP și OP este monitorizată de către polițiști, nerespectarea măsurilor dispuse prin cele două instrumente constituind infracțiune, pedepsită cu închisoarea de la 1 lună la 1 an.
- * Verificări permanente prin toate mijloacele în vederea respectării măsurilor dispuse pentru agresor (vizite la domiciliu, culegere de informații de la vecini, serviciul victimei, școală, după caz).
- Atât OP, cât și OPP sunt emise doar în cazurile de violență domestică;
- Obligarea agresorului de a purta permanent un sistem electronic de supraveghere

JUSTICE FOR WOMEN

Eficiența ordinului de protecție

- * Ordinul de protecție (OP) și ordinul de protecție provizoriu (OPP)
- * PP) pot fi emise doar în cazurile de violență domestică
- * Asistența juridică a persoanei care solicită protecția nu este obligatorie, dar poate fi acordată la cerere
- * Citarea victimei în cadrul procedurilor privind OP
- * Evaluarea situației de fapt - formularul de risc;
- * Încălcarea OP de către victimă – sancțiuni;
- * Condiții restrictive pentru acordarea suspendării executării OP/ pentru revocarea OP
- * Forme de ajutor ale victimei atunci când agresorul este singurul întreținător al familiei

JUSTICE FOR WOMEN

Eficiența ordinului de protecție

- * Monitorizarea respectării OP - riscul publicității datelor legate de existența actului de violență domestică;
- * Anonimizarea datelor privind victimele infracțiunilor de violență domestică sau a persoanelor care solicită emiterea OP/OPP
- * Obligatorietatea aplicării unei pedepse complementare în cazul comiterii infracțiunii de nerespectare a OP/OPP;
- * Vizitele agresorului (atunci când agresorul este unul din părinții copilului minor) să fie permise în condiții restrictive, să fie supravegheate și să aibă loc în prezența unui psiholog
- * Raportarea cazurilor de violență domestică de către autoritățile implicate;
- * **Educație juridică; formare profesională**

JUSTICE FOR WOMEN

Eficiența OP/OPP

- Provocări -

- * Formularul de risc;
- * Probatoriul în cadrul procedurilor privind OP/OPP;
- * Alternativă la obligarea agresorului de a purta permanent un sistem electronic de supraveghere;
- * Monitorizarea respectării OP/OPP – măsuri concrete;
- * Situațiile transfrontaliere

Mulțumesc pentru atenție!

ÎNTREBĂRI?

Alina Petronela Moșneagu

Judecător - Curtea de Apel București Secția a II-a Penală

alina.mosneagu@just.ro